

VILLANÁSOK AZ ÉLETEMBŐL

Városomtól elválaszthatatlanul

I. Villanás

Így érkeztem.

Magyarország, 1955 forró nyara egy dunántúli csendes kisváros vasútállomásán, Tapolcán.

A 424-es vagy - ki tudja ma már - milyen típusú gőzmozdony hangos szuszogással rángatja a vagonokat. A vonatszerelvény elindul. Egyik fülkéjében fiatalasszony, elgondolkodva nézi gyermekeit. Arcának fiatalos szépségét megtörik a ráncok. Kemény vonások árulkodnak eddigi életéről.

Most hosszú útra viszi őket a sors. A kerekek csattogása nem csak a kilométerek százainak maguk mögött hagyását jelenti, de valahol bent a szívükben, a lelkükben, az agyukban is útra kelnek. Mennek, mennek odahagyva a megszokottat, a régit, új otthont keresve egy új településen.

Nyár van. Augusztus végi forró, fülledt nyári nap. A gyerekek kócosak, izzadtak, maszatosak. Az anya is elbágyadva, amikor késő délután megérkeznek úti céljuk állomásához és kis motyójukat összeszedve lassan kászálódnak le a vonatról. Fáradtan, nehéz szívvel, de azért kíváncsian nézegetnek szét és olvassák a vagonok között megrekedt, vibráló meleg levegőn át az állomásépület homlokzatán pöffeszkedve virító, csodálatosan érdekes nevet - SZTÁLINVÁROS -. Sztá-lin-vá-ros - ízlelgetik, forgatják agyukban a szót apró, puha gondolatokkal. Kóstolgatják, mint jó borívók a zamatos nedűt. Lassan, tétován indulnak az épület felé. Az asszony most észreveszi férjét, aki hónapokkal korábban jött. Hívták, munkát kapott, itt várja őket, a családot.

Percek telnek a találkozás örömfogságában, majd átvonulnak a csarnokon. Az apa büszkén, az anya megilletődve, a gyerekek kíváncsian, zavartan, sután. Kilépnek az épületből és ...álmok omlanak össze bennük, mert közel s távol nincsenek házak, nincsenek utcák. NINCS VÁROS, nincs semmi, csak a mezősegi szél hordja a mezősegi löszport. Illetve mégis van! Balra egy vasúti híd, alatta a végtelen ismeretlenbe futó betonút. Az épület előtt,- egy, azóta elvadult, ebek harmincadjára jutott -, kis kerek park padokkal, gondozott pázsittal, fehér kavicsos utakkal. Ide ülnek le uzsonnázni, amíg a férj elmegy megtudakolni melyik FAKARUSZ, mikor viszi őket a szállásra.

Már a Hold vándorol az égen és csillagok fehér fénye hasogatja a sötétet, amikor kocsira szállnak.

Nyár volt. Forró, fülledt augusztusi nap, 1955.augusztus 30-a, amikor 8 éves naiv, tisztalelkű, vidéki kissrácként a városba érkeztem. Azóta vagyok sztalinvárosi - így a-val - és őrzöm agysejtjeimbe égetve ezt az első emlékképet.

II. Villanás SZÁLL. RAK. Melós nyelven az 1000-es barakk.

A vasútállomástól dél, dél-kelet felé mintegy 5 km út megtétele után a Sztálin Vasmű főkapuján túl, a Radaron is túl, de még a Pipacson innen volt a híres 1000-es barakk. Más néven Száll. Rak. ami a Déli-város és Dunaföldvár felé vezető országút gyár felőli oldalán fekvő Szállítási és Raktározási gyáregység rövidítését jelentette. Ide költöztünk. Itt kaptunk a 9-es számú barakk alsó végén egy cementpadlózatú nagy helyiséget, amely egyben volt konyha, meg fürdőszoba és hálószoba, de még gyerekszoba is. Apám a szekrényekkel, egyéb bútorokkal, paravánszerűen több részre osztotta a cement hodályt. Így éltünk szegényesen, a mindennapok fárasztó gondjaival. Mi, gyerekek nem sokat éreztünk, értetünk ebből az életből. Más családok, hasonló korú gyerekekkel ugyanígy éltek a barakkokban. Csak azt tudtuk, hogy szabadok vagyunk, miénk a világ. Magunknak építjük, életterünk végtelen.

Honnan kapta nevét az 1000-es barakk nem tudom. Állítólag tanulóközpontnak épült, majd munkásszállás lett és az ott élők száma lehetett ezer körül. Barakképület mindössze 11 volt és hátul a Dunára futó mély völgy szélén egy szénraktár épülete. Elöl az országút felől volt még egy fedett autóbusz váró egybeépítve a mindig zajos talponállóval. A barakkok jobbról nyolcan voltak, balról hárman. Középen vizesárokmal szegett betonút futott a meredély szélének a Duna irányába. Balról a harmadikban, az utolsóban laktunk. Az utca baloldala kis, rendezett parkkal kezdődött, benne egy Sztálin szoborral. A szobrot követő első épületben volt az étterem. Szegény édesanyám ide járt dolgozni konyhai kisegítőként. Amikor éhezünk a konyhafőnök, - ha jól emlékszem Sipőcz bácsi -, olyankor enni adott. Istenem, azóta még a seregben sem ettem olyan jót, mint akkor, abban a nagy alumínium edényben finoman odakozmált paradicsomos káposztát.

Nekünk, gyerekeknek játék volt a világ. Fakardos alkonyokon, mint valami mesesereget vártuk már a messzeségben porba burkolódzó kordésokat, ahogyan munka után kétkerekű kordéikkal robogtak haza Déli-városba, hangos hujjogatóssal hajtva lovaikat. Persze, mint kültelki mezítlás srácok focizni is szoktunk. A Radar szélén a Tűzoltóság épülete és az AKÖV gépjárműtelepe és javítócsarnoka előtti földes pályára jártunk, ami vagy a 26-osoké (26-os Állami Építőipari Vállalat) volt, vagy a Görögöké. 1956 előtt még nem volt Beloianisz falu, a görög menekültek a Kossuth L. utcában laktak. A pályára a völgyön kellett keresztül menni. A - VÖLGY - maga volt a Paradicsom. Lankás szélei a Radar és az 1000-es barakk között omlottak a 15-20 m-es mélybe egy jobb kanyarral le egészen a Dunáig, végében az I -es, és II -es szivattyúteleppel ahonnan a város az ivóvizet kapta. A kanyarig mindkét oldala beültetve fenyőcsemetékkel. Ez a völgy volt igazán a játszóterünk. Télen a fenyők közt hosszú szánkópályák húzódtak a domboldalokról, ahonnan önfeledten száguldoztunk le hatalmas,

- gyárban fusított - vasszánkóinkon, ha éppen nem tüzelőt, - koksztot, NDK brikettet, tatai szenet és fűrészporos begyújtót - hordtunk haza - szigorúan a kiutalt mennyiségben - a szénraktárból. A fűrészporos begyújtós az 50-es évek emberi találékonyságának egyik kiváló terméke volt. A begyújtás a következő fogások sorrendje szerint zajlott le. Vettél egy olajjal átitatott papírtasakot, ami olajos fűrészport tartalmazott. Ezt a kályhába helyezted és föléje háztetőszerűen két egymásba fogazott falapkát raktál. Erre tehettél papírt, vékonyabb majd vastagabb fahasábokat. Az egészet megborítottad szénnel és rövid idő múlva még a kályhacső is vörösen izzott. Én, a kályha melletti vas sezlonyon, - vaságyon -, aludtam.

Furcsán szépek, családiasan melegek voltak azok a szegényes téli esték, éjszakák. amikor a család körbeülte a kályhát és a falon ugráló tűzfénynél csendes beszélgetéssel múltattuk az időt.

Tavasszal aztán ki a völgybe. Bújócskáztunk, rabló-pandúrt játszottunk, elkóboroltunk a Vidám Park melletti, Radaron túli másik völgybe és holdvilágos májusi estéken cserebogarakra vadásztunk. A nyarat pedig nap-nap után, reggeltől estig végig csavarogtuk. Fekete klott gatyánk csak úgy lobogott, de a hajunk az nem, mert kopaszok voltunk. Elhagyott, második világháborús bunkerban bujkáltunk a felfedező kíváncsi izgalmaival. Fákat másztunk a Duna-parton madárfészkeket keresve, és persze verekedtünk. Állandó harcban álltunk a radari srácokkal, - ahogy később a Technikumiak az L - épületekkel, vagy a Belvárosiakkal -, és bizony nem volt tanácsos egyedül, de főképpen csúzli nélkül bóklászni. Korán sötétedő őszi estéken pedig ott volt a könyvtár a Száll. Rak. épületében. Ott szoktam bódultan álmodozni a csodák között. A plafonról, egy-szál vezetéken lelógó fehér cilinderes villanykörte mindig kis sárga fénykörte vetítettek maguk köré és látszottak a parketta réseiből felszálló apró porszemek, el és összekeveredve a padlótól mennyezetig polcozott könyvek papírszagával. A doromboló csöndben kinyitottál egy könyvet..., és megszűnt a világ. Azóta is

szeretek olvasni, de először mindig magamba „szagolom” a könyv illatát.

Városba költözésünk után pár évre a völgyet feltöltötték. Beledöngölték a földbe, azzal egyenlővé tették. A 60-as évek elején ledózerolták még a barakkokat is. Meghalt az 1000-es. Eltűnt. Ma a MOM műhelyei nyúlnak a volt völgyre és a Dunaferr SE tömegsporttelepe. Focipályák élnek tovább a barakkok helyén. Ma, azok még élnek

III.Villanás

1956.

A Száll. Rak. barakk táborában éltünk, amikor az általános iskola negyedik osztályát kezdtem 1956 őszén. Sztálinvárost abban az időben tulajdonképpen az új lakótelep, a kolónia jelentette a hozzá csatlakozó munkás peremterületekkel. Na és persze Dunapentele a mai Óváros, amit akkoriban egyszerűen csak, "a falu"-nak hívtunk. A városban még csak két általános iskola működött. A "10-es" vagyis a Móricz Zsigmond és a "20-as", a Vasvári Pál. Természetesen volt harmadik is, de az csak a faluban a Római Katolikus templom és a Felszabai "Dúlás" kocsmá között elhelyezkedő, régi falusi iskola volt, akkor is, ma is Szórád Mártonról, Pentele forradalmár szülöttjéről elnevezve. Én a 10-esbe jártam, ami a Duna magas, vadregényes löszpartjához közel épült a kis-Vasmű út mögött, a Kilián György úttal szemben. Naponta hosszú kilométereket tettem meg az iskoláig és vissza. Hol a mai Papírgyári útnak nevezett betonút mellett a Vasmű főkapu előtt a Sztalin útig, hol meg csak úgy a Radaron át, keresztül erdőn, hegyen-völgyön, Vidám Parkon. Ilyenkor a Sikló elején, a Sztálinvárosi Kohász NB-s (általában másodosztályú) csapatának központi futballpályája mellett, a Vidám Park bejáratánál, a híres-hírhedt Kék Egér csehó környékén jutottunk a városba. Ezt az utat nem is tudom miért, de valahogy az egész csapat jobban szerette.

Szép volt a szeptember, kellemes az október. Mi gyerekek nagyokat csavaroghattunk. Én bizony nem éreztem semminek, sem az előszelét, sem a forgószelét, pedig a Sztalin út közepén (ma Vasmű út) végig, nem csak a téglával megrakott vonatok jártak el az OTI fehér épülete előtt egészen az Irodaházig, de az északi szél is végig fújta a vakolatlan házak vörös téglaporát. Aztán egy, október végi estén azt látom otthon, hogy Apám és a szomszéd Vass Péter bácsi idegesen hajolnak a fekete fémdobozba zárt Néprádió fölé. A rádióban híreket mondtak, felolvastak, idegesen és ünnepélyesen beszéltek, utána indulókat játszottak, majd csak az éter sercegett. Később durrogás zaja szűrődött ki a Kossuth adón, - mert akkoriban még csak Kossuth és Petőfi adó volt-.

– Lőnek, – mondta Apám, amire a szomszéd nagy komolyan rábólintott. Cigarettaztak. Abból is Kossuthot szívtak. 1956. Október 23-a volt a forradalom-ellenforradalom napja. Budapesten. Itt még másnap 24-én is tanítás volt. De még a rákövetkező napon, 25-én is iskolába mentünk. Emlékezetem szerint 24-e, vagy 25-e reggelén a Vasmű út és az Építők út kereszteződése előtt láttunk egy kb.100-150 fős csoportot jönni velünk szembe, - Munkát, kenyeret, Rákosira kötelek, kiabáltak bátran, és rendezetlenül vonultak tovább a VASMŰ főbejárata felé. Akkor már mindenfelé röpcédulák fehérlettek, - Le Rákosival, Független Magyarországot, Oroszok menjetek haza! – olvastuk. Másnap nem mehettünk iskolába, aminek persze mi gyerekek nagyon örültünk. Csak azt nem értettem, hogy Apám miért tűnt el néhány napra, és Anyám miért sírt, amikor civil fegyveresek érdeklődtek Apám holléte után. Később tudtam meg, hogy a neve szerepelt azon az állítólagos 100-as listán, amelynek alapján a kommunistákat gyűjtötték össze és a Vasmű főépülete alatti pincében tartották fogva őket. November 4-én már az alábbi igazolással járt a gyárba dolgozni.

Dunai Vasmű
Munkástanácsa.

I g a z o l á s.

Alulírottak igazoljuk, hogy *Törner Mihály* munkája
Gyárreszlegünkénél feltétlenül szükséges.

Kérjük a Katonai és Polgári Hatóságokat, hogy a nevezett szabad moz-
gását támogassa. Ezen igazolvány csak a Személyi és Gyári igazolvány
mutatása mellett érvényes.

Dunapentele, 1956. november 4.

S. B.
.....
Gyárreszlegvezető.

MUNKÁSTANÁCS VEZETŐSÉGE
J. J.
.....
Munkástanács Elnöke.

Monoton őszi esőként összefolynak bennem a napok. Még októberben történt, hogy összegyűltek az 1000-es barakk lakói és a valahonnan odakeveredett önjelölt, vagy küldött szónok biztatására ledöntötték a kocsma és az étterem közti kis ligetben díszelgő Sztálin szobrot. -1957-ben a helyén, hintás, homokozós játszóteret avattak a gyerekeknek (a Sztálinvárosi Hírlap is megírta). A városból, - amely most ősi nevére, Dunapentele hallgatott- kevés hír jutott el hozzánk. Azt azért mesélték, hogy valamelyik este, amikor a Bartók Kultúrház előtti téren nagygyűlést tartottak és miközben a lángelkű – szavú szónokok egymás után mondták a világot, (de legalább Magyarországot, a várost) megváltó gondolataikat, valahol a sötét messzeségben, Dunaföldvár irányából ütemes dobogásra lettek figyelmesek. Elég volt valakinek elkiáltania magát, – Itt vannak, jönnek az ÁVÓ- sok!

Lett erre zűrzavar, nagy lőtás-futás. Pedig csak a kíváncsi kordésok vágtaztak be lóháton a Déli-városi szálláshelyükről. De történtek ennél komolyabb dolgok is. A halálos sortűz a faluszélén álló honvéd tüzérlaktanyánál, a Rákóczi rádióadó működése, az ágyúállások a Technikum városrész szélén, lövegeik csövel a Vasútállomás és a 6-os út felé. A hatalmas gödrök évekkel később is ott csúfkodtak nagy öröme a technikumi srácoknak, akik azokban bújócskáltak, játszottak háborúsdit. November közepén terjedt a hír, - Jönnek az oroszok-. Bizony, jöttek. Mi a szomszéd családdal a radari völgy egy kis bunkerében húzódtunk meg, amit a világháborúban ástak a katonák. A bunkerba, ami talán 2-300 m-re volt a barakkoktól levittük a vas sezlonyokat, ágyneműt, még a vaskályhát is, és jól befűtöttünk. Vígán szállt a füst a kidugott kályhacsövön. Felderítő repülőgép körözött felettünk. Csodálkozva néztük a körülötte kinyíló szürke felhőcskéket. A Pipacsról ágyúval lőtték, nekünk meg szóltak a füstre odakíváncsiskodó fegyveresek, ha nem akarunk orosz Mikulás csomagot kapni, jobb lesz, ha mi gyorsan beszüntetjük a tüzelést. Így aztán éjszakára vissza is hurcolkodtunk a barakkba, de a másnapot már a Radar Duna-parti magas löszfalában megbújó, németektől örökölt radaros (innen kapta a Radar nevet), légi figyelés nagy bunkerrendszerében vészeltük át. Meg a harmadnapot is. Voltunk vagy kétszázan. Családok, nők, gyerekek. Hideg volt és sötét. Gyertyafény árnyékok imbolyogtak a löszfalon. Amikor elcsendesedett a környék Noé galambjaiként indult néhány férfi. A visszajöttük után felcihelődtek az emberek. Szétszéledtek, hazamentek. Minket is várt az otthon. Kora délután, éppen csak szürkülni kezdett, mély, folyamatos dübörgés hallatszott Dunaföldvár felől és egyre erősödött. Már a föld is, a ház fala is remegett, amikor Déli-város irányából

a Pipacsnál (ma Betonelem Gyár) feltűnt az első szovjet harckocsi. Annyi rengeteg tankot, azóta sem láttam egy rakásban. Csak jöttek, csak mentek, dübörögtek az úton a gyár, a város irányába óráknak tűnő hosszú ideig.

Valamit akkor levertek, eltiportak, amiért - egyes emberek, tömegek, csőcselék, munkások, elvtársak, - a magyarok harcba szálltak, akár az életük feláldozásával is. Forradalom volt? Ellenforradalom? Szabadságharc, vagy csak a nyugati kapitalisták által támogatott, a 45' előtti rendszert visszaárhítók jobboldali puccsa a népuralom ellen? Eldönteni biztosan ma sem tudom. Apám a helyi görögök kommunista pártjának lett tagja, miután Kádár János 56'-ban másodszor is feloszlatta a magyarok munkáspártját. 1957-ben a Párt újjászervezésénél az a pártvezető akarta Őt átvenni az MSZMP-be, aki az októberi események alatt az egyik lehangosabb, leggyűlölködőbb ember volt. Apám, ezután már soha, semmilyen pártnak nem lett tagja.

Mi, gyerekek, decemberben újra iskolába jártunk és olvastuk a falragaszokat, - Reszkess! Te sötétben bujkáló ellenforradalmár! -, és olvastuk a házfalakra, a Sztálinvárosi Kohász labdarúgó pályájának téglakerítésére mázolt válaszokat is, – M.Ú.K.(Márciusban újra kezdjük)-. De amikor eljött a Tavasz és ibolyáért, hóvirágért jártuk a Duna-parti erdőket, bizony csak ott láttunk gránátot, löszert, fegyvereket.

A fák között elszórva, gazdátlanul heverték a nedves avarban.

IV. Villanás „Mint a mokus fent a fán.”

Már harmadik éve volt, hogy a gyermekkorát taposó, épülő, szépülő ifjú várossal együtt élhettem gyerekként. A Móricz Zsigmondról elnevezett 10 tantermes korszerű általános iskolába jártam, amit a diáknyelv csak „tizes”-nek emlegetett, amikor 1957 őszén úttörője lehettem a sulii II. Rákóczi Ferencről elnevezett úttörőcsapatának. Aki ma azt mondja, hogy kötelező volt úttörőnek lenni az akkor is hamis ember volt és ma is hamis, vagy köpönyegforgató karrierista. Szerintem nekünk mindegy lett volna, hogy cserkészeknek, leventének vagy úttörőnek nevezik a gyerekek szövetségét. A különbség annyi volt – „és ez nem is kevés” -, hogy míg a két előzőt a burzsoá polgárság, a kiváltságos tőke tartotta fenn, addig ez a jelenlegi az évszázadok úri elnyomása alól megszabadult prolinak, zsellérnek néphatalmából született ifjúsági erődemonstráció volt. – Na, mi gyerekek, ezt ekkor még nem tudtuk és boldogan „örsgyűltünk”, tanultuk a közösségi élet kötelességeit, erkölceit, az apró-cseprő vagy nagyobb kihívások rejtelseinek megoldásait és örültünk saját életünk fontosságának. Őrsvezetőnk Liha Peti nyolcadikos fiú volt. Kis közösségünkben mindenki megkapta a rá legjellemzőbb feladatát, amiért aztán a későbbiekben felelős volt. Én már akkor is a megtisztelő „Kronikás” címet kaptam. Sokat jártunk a szabadban, program szerint csavarogtunk, illetve kirándultunk a város dzsungel kinézetű környékén, Dunapartján, mert amit elméletben tanultunk azt a gyakorlatban is el kellett sajátítanunk. Így történt egy alkalommal, hogy a Duna-sor mögötti magas part egyik védett, omlásos szurdokjában 2 – 3 fős csapatokban versenyezve „paprikás krumpli” nevű ételfélét főztünk bográcsban, amit aztán el is fogyasztottunk. Persze a műveket bíráló zsűri is mi voltunk. Egymás ételeit ettük nagy lelkesedéssel. Hogy milyen volt? Mit mondjak, megettük, de az íze az máig utolérhetetlenül felejthetetlen.

Nyáron a meredek löszpart omladékai közötti kanyargós földutak egyikén lejutva az alsó Duna-partra egy a fák között megbúvó csodálatos, kis tisztás lélegzett. Őrsünk itt táborozott. Munkásór sátrakban, felnőttek nélkül, egy egész hetet. Életünkben először lehettünk önállóak. Igazi, vad indián élet volt. Fürödni a „keszonok”-hoz jártunk az öbölbe. Akkoriban az volt a szabad-strand, oda járt fürödni az egész város. A keszonok hatalmas betontömbök voltak, a „Százlábú” híd elvetélt építkezéséből, vagy a Kikötő félszigetének öböl felőli megerősítéséből kimaradt monstrumai, ottmaradt halottai. Némelyik belógott a mély víz fölé a sodrásba. Remek fejeseket lehetett ugrani róluk, vagy elheverve rajtuk csoki-barnára süttetni magunk a Nappal. Bizony történtek balesetek fürdőzés közben, - még halálos ugrás is volt-, de semmi nem tudott elrettentő tényként hatni az itt lubickoló, napozó, pihenő emberekre.

1957 őszén, másodikként az országban új formájú úttörőcsapat alakult a városban, a Landler Jenő úttörővasutas és postás csapat. Ide jelentkeztem, az osztályunkból többedmagammal. A csapat gerincét eleinte a Móricz Zsigmond iskola adta, de 1958-ban a felépülő „32 tantermes”, vagyis a Ságvári Endre Általános Iskola indulásával sokan jöttek át ide előző iskoláikból.

Köztük én is, mert beköltözve az „Ezres barakk”-ból, immár „Technikum”-i srác lettem. Kültelkiből, proli városrészi. –Úttörőcsapatunkat két nagyszerű ember vezette. Hoffmann László frissen diplomázott tanárként csapatvezetőnk, Gál József a vasútállomás későbbi állomásfőnöke pedig szakmai vezetőnk volt. Mindketten nagyon értettek a gyerekek nyelvén. A vasutasnak tanulást már akkor elkezdtük, amikor a sínpálya csak papíron létezett. A papírra pedig szovjet mérnökök tervezték. Mi, tanulni, kijártunk a Technikumba ahova még bejártak a vonatok. Az egyik sínszárny a Munkácsy Mihály utca közepén, a Vörösmarty Mihály és a Gábor Áron út között az egészen friss 32-es, - hivatalos nevén Ságvári Endre -, általános iskoláig futott. A másik sínpár a Szórád Márton, Dózsa György, Táncsics Mihály utak által határolt területen a TŰZÉP-re – ahol később, ma már ez is csak múlt időben, a SKÁLA Áruház állt -, hordta a fát, szenet. A sínek egy váltó segítségével valahol a Nyomda mögött futottak össze, váltak eggyé. Itt legyeztük a zászlójelzéseket, és itt fűtlyentgettük a „lassan”, „előre”, „hátra”, „állj” sípjeleket.

Aztán ahogy dőltek a fák a Vidám Park-i kiserdőben, kialakult a nyomvonal, magasodott a töltés és döngölődött a kavicságy a sínpár alá, végig jártuk mi is a vasutunkat. Mire eljött az 1958. Május 1-jei ünnepélyes megnyitó, már mindent tudtunk, mindent fűjtünk, még ha álmunkból ugrasztottak is ki minket az ágyból. – Végre itt volt a nagy nap. A Csillebércekről kapott nyitott utazó kocsit, vagon előtt az Ózdon leselejtezett „Muki” a kis, fekete gőzmozdony szuszogott és aprókat fűtlyögött, majd Pintyusz, Pintér Attila úttörővasutas forgalmista indítótárcsájának első mozdulásával, az első tisztelgéssel néhány évre elindult a mintegy két, két és fél kilométernyi boldogság. Bármilyen hihetetlen, de boldogok voltak az építők, a sok-sok órát dolgozó társadalmi munkások és a segítő szovjet kiskatonák is. Boldogok voltak az utasok – felnőttek, gyerekek, - amikor a fák között a kis hídon átzakatolt a vonat. Boldogok voltunk mi gyerekvasutasok is, mert komoly, felelősségteljes

munkát végezhattunk postásként, kalauzként vagy éppen a „Delta” háromszögben váltókezelőként. A Deltában fordítottuk vissza a mozdonyt, hogy orral vigye a szerelvényt és ne farral tolja be az induló állomásra.

Emlékezésül néhány név az elsők közül – Ispán Árpai, aki felnőttként is vasutas, - mérnök -, lett és az ő tervei alapján épült újra 1986-87-ben az utolsó kisvonal, mert „Muki”-nak lenni kellett. Kemény Jancsi a város későbbi kedvelt gyerek dokija és bátyja Sanyi, Kálmán Andris ügyvéd és polgármester, Seres Attila, Czövek Karcsi, Fosztó testvérek, Tóth Gábor, Závodszi Attila, a Dula lányok – Panni és Rozi, Nagy Mari, Nyényei Ildi, Bodó Erzszi, Erdélyi Anna, Magyar Irén. És természetesen az ÖRS, amelynek minden tagja osztálytársam volt - Abinéri Ottó, Czövek Gercsi, Hajdu Gyuri, Horváth Ottó, Pintér Attila, Seres Árpai, Striffler Laci, Váczi Gyuri.

Négy szép évet töltöttem a csapatban. Öröm volt minden szolgálat, minden kirándulás, a május 1-i felvonulások minden közös perce. A dunaföldvári sziget sátortábora, a balatoni nyaralások Siófokon és a feledhetetlen, - mert a pihenés mellett szolgálatokat is adhattunk a nagy Úttörővasúton, - hűvösvölgyi – csillebérci jutalomtáborozás.

De..., most, a múltat felidézve tegyünk egy képzeletbeli utazást az úttörővasúton.

Vasárnap délután van, ebéd után – tyúkhúsleves, sertéspörkölt, apró nokedlivel, jó szaftosan, majd sütinek magas habbal női szeszély. A család szolidan, de csinosan felöltözve. A férj sötét hosszúnadrágban, rövid ujjú világos ingben, az anya színes, mintás ujjatlan szaténruhában, a gyerekek rövidnadrágban, rövid ujjú inggel. Körmök, fülek, fogak tisztán ragyognak, - irány a Vidám Park, a pihenés, szórakozás. Tehetik.

A szülőknek biztos munkájuk van és vele elfogadható keretük, a gyerekek még nem a TV-re, számítógépre merednek, hanem hajóhintázní, ringlispilezni és kisvasutazni járnak ki a szabadba. A vasúti szolgálatot ellátó úttörők büszkén feszítenek egyenruhájukban – sötétkék nadrág, kabát, fehér ing, piros nyakkendő. A kabáton piros váll lap, a forgalmistán tányérsapka, a többiekén úgynevezett „ködvágó”. Az állomásépület a Park bejárata mellett, a Kohász sportpálya mögött van. Előtte fénylik a sínpár, rajta „Muki” a kis fekete gőzmozdony, benne a masinisztával, Lugosi bácsival. Az utasok felszállnak a nyitott kocsiba.

A forgalmista jelez, tiszteleg. A mozdony füttyent, elindul. Lassan zakatolunk. Jobbról a sporttelep kerítése, balról a napközis nyári tábor, sok-sok barátság születésének színhelye.

- Kérem a menetjegyeket kezelésre! A jegyvizsgáló, vagyis a kalauz határozott hangjára mindenki készségesen nyújtja a jegyét, miközben a

Vasmű főkapu előtti kőkerítéshez érünk és bekanyarodunk az erdőbe. Ez egy fiatal, alig 10 éves, város körüli véderdő része. Kétoldalt zöld lombok bókolnak, bennük madarak csicseregnek, hangoskodnak és a szél – éppen úgy, mint a nagyvasúton – szemünkbe fújja a mozdonykémény fekete pernyéjét. Néhány percnyi út után vasúti váltón döccen a kerék, majd 100 méterrel odébb egy másikon. Megérkeztünk a „Deltába”. Tisztelgő váltóőrök mellett pöfögünk el és mozdonyunk nagy szuszogással fut utolsó emelkedőjének, hogy megérkezzen a Panoráma Kilátóhoz a végállomásra. Az utasok kiszállnak, és apró csoportokban nézelődnek, csodálják a környéket. Jobbra az erdő a maga sokszínűségével, előttünk, alattunk kanyarog a Duna, túlpartján az Alföld végtelen síkságával, hajdan a Petrovics családot befogadó Dunavecsevel. Bal kéz felől erdős völgy. Túlpartján a Vidám Park színes embertömege kavargó, harsog a hangszórókból a zenebona. Sláger, sláger után, - Hej, mambó: Pancsoló kislány: Rejtély: Csokkó, csokkó, csokoládé: Pesti lány: Eperfagy: Ott ahol él anyám. De ki tudná mindet felsorolni. A kilátó épülete előtt apró, fehér kavicsos felszórta terasz asztalokkal, székekkel. Aki kényelmesen társalogni szeretne, vagy üdítőt fogyasztani s csak a következő járattal visszamenni az leülhet, és piros bambit iszogathat. Mintegy 20 percig lehet itt nézelődni, enni, inni. E rövid idő alatt a vonat eltolat a váltókhoz, ahol egy harmadik váltó segítségével a mozdonyt visszafordítják menetirányba.

- Beszállás! Emelkedik a forgalmista tárcsája, tisztelgés, búcsúpillantás. Átzötyögünk a váltókon és már újra az erdőben csühögünk, de most egy másik úton. Éles jobb kanyarral kis fahídon dübörög át a szerelvény.

A mozdony, - elcsavargott, de végre hazatalált lurkóként – örömeiben aprókat sikkantva jelzi az állomásnak, itt vagyunk már. Még egy balkanyar és a REMIZ épülete mellett kibújunk az erdőből.

- Megérkeztünk.